

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală Dej”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare Miercurea”, „Cassa de păstrare Seliște”, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia Cohalm”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Seliștea”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 29 Aprilie 1906.

Nr. 17.

Politica de dividendă

și

fondurile de rezervă.

Sub titlul acesta publică în ultimul Nr. al revistei „Pénczintézeti Szemle” d-nul I. Schreithofer un interesant articol, pe care-l reproducem în cele următoare în întregime:

„Ne aflăm într'un timp, când majoritatea institutelor noastre de bani și-a publicat deja bilanțurile anuale, spre a-și da seamă de situația lor materială și de gestiunea lor în anul expirat. Fiind cunoscute și rezultatele ultimului an la marea majoritate a institutelor de bani, nu va fi greu a medita puțin asupra temei indicate în titlul acestui articol.

Este fapt de obște cunoscut, că o politică de dividendă rațională trebuie să țină seamă cu deosebire de doi factori: 1. de ocrotirea intereselor acționarilor fondatori și susținători ai institutului și 2. de întărirea materială a institutului. Comunitatea de interese a acestor doi factori este evidentă la prima privire; în viața practică însă ei ajung adeseori față în față, când ultimul se consideră a fi în opoziție cu primul, cu alte cuvinte, când partea preponderantă a beneficiului anual realizat se distribuie între acționari, neglijându-se întărirea materială a institutului, adică dotarea corespunzătoare a fondurilor de rezervă.

Specialiștii noștri știu bine, ce greșală ireparabilă comite institutul, care întrelasă a-și întări rezervele prin dotări sistematice făcute an de an din venitul curat; pentru că ceea ce s'a întrelăsat într'un an, arareori se poate repara în anul următor. Iar ceice cunosc tehnica institutelor de bani sunt conștii, cât de mult trage în cumpănă calitatea și mărimea fondurilor de rezervă la judecarea și cenzurarea bonității și situației financiare a singuraticelor institute de bani.

Privitor la politica de dividendă stau față în față două păreri diferite. Reprezentanții uneia din aceste păreri — o spunem dinainte: greșite — zic, că acționarii sunt aceia, cari oferindu-și capitalurile, au dat

ființă societății și i-au asigurat existența; este prin urmare echitabil, ca partea preponderantă a câștigului anual să se distribuie între ei.

Reprezentanții celeilalte păreri — mai corecte și mai lămurite — nizuiesc a documenta, că în general atunci se servesc mai bine atât interesele societății, cât și ale acționarilor, când pe lângă rentabilitatea cuvenită a acțiilor se varsă sume cât mai mari în fondul de rezervă. Aderenții și apărătorii acestei direcții argumentează, că sporirea propriilor forțe materiale ale societății și astfel întărirea situației ei financiare aduce acționarilor, prin faptul că în modul acesta se atrag capitaluri străine, venituri, deocamdată poate relativ, dar apoi și absolut, mult mai mari, decât dacă ar urmă direcția schițată mai nainte.

Ambele sisteme au partizani, de aceea mai bine va fi, dacă ne vom ocupa separat cu avantajile și dezavantajile fiecăreia din cele două sisteme și în fine după tragerea concluziunilor logice vom fixa direcția, ce trebuie să urmeze politica de dividendă, dacă este să țină cont pe lângă satisfacerea pretenziunilor celor interesați, încă și de anumite considerațiuni național-economice mai înalte. Iar fiindcă pierderea din vedere a considerațiunilor mai înalte se răsbună pe toate terenele, semnalăm deja dinainte adevărată cale, conform căreia politica de dividendă a unui institut de bani poate fi numai în acel caz salutară din punctul de vedere al acționarilor și al institutului de bani însuși, când pe lângă interesele acționarilor servește în măsura recerută și siguranța capitalurilor altor interesați, ce stau în strânsă legătură cu institutul (deponenți, creditorii etc.) și prin aceasta ține cont și de interesele generale național-economice.

Cum este a se interpreta corect și a se valida în praxă aceasta explicare abstractă vom arăta în cele următoare.

Să cercetăm înainte de toate sistemul amintit la locul prim, a căruia deviză este: interesul acționarilor mai presus de toate, și să aruncăm totodată o privire asupra fluctuațiunii, ce poate provoca politica de dividendă la cursul acțiilor; pentru că urcarea cursurilor și principiul „mănei sigure” sunt considerate și invo-

cate din partea partizanilor acestui sistem drept un avantaj principal. Inșelătorile și abuzurile ce se comit cu politica de dividendă ne va arăta la prima vedere, că politica de dividendă circumspectă, care servește nu numai interesele acționarilor, ci voiește și întărirea societății se poate lăuda cu avantajii național-economice mult mai însemnate, decât contrara sa.

Acționarii pot la tot cazul aștepta și pretinde, ca capitalurile lor să aducă interese corespunzătoare; ba nu poate fi considerată ca neindreptățită nici pretenziunea ca capitalurile plasate în întreprinderi să aducă interese mai mari decât d. ex. cele plasate în efecte cu interese fixe (obligațiuni de stat, scrisuri fonciare, priorități). Aceasta din urmă pretenziune este cu atât mai justă, cu cât față de rizicul redus la minimum, aproape neexistent, al proprietarilor de efecte, rizicul acționarilor unei societăți este neasemănat mai mare. Sunt expuși chiar și la pierderea totală ori parțială a capitalurilor lor, ori la aceea ca un timp oarecare să nu le aducă interese etc.

Luând de bază acest adevăr, nu se poate desăbura pretenziunea acționarilor de a fi împărțșiți de o dividendă mai mare. Răul nici nu zace în aceea, că li-se împlineste cererea, ci în excesele, ce se comit în multe părți în direcția aceasta și aci trebuie să distingem; răul nu zace în ceea ce se face, ci în cum se face?

Excesele, exagerările, provoacă în toate direcțiile reacțiune și astfel nu este mirare, că politica de dividendă rău aplicată, care ocrotește în măsură exagerată interesele acționarilor și scapă din vedere consolidarea societății, se răsbună foarte adeseori; pe când din armonia acestor două poate rezulta numai bine. Dividendele mari urcă, ce este drept, cursul acțiilor și pot asigura eventual stabilitatea detentorilor acțiilor pe timpul cât acestea aduc dividende mari, dar dacă în acelaș timp se întrelasă luarea de măsuri pentru întărirea societății, pentru contrabalansarea pierderilor și conjuncturilor nefavorabile, ce se pot ivi, atunci acesta va fi numai un succes aparent, pentru că deoparte nu va contribui la potențarea încrederii publicului față de institut, iar de altă parte la ivirea răului se nimicesc și acele avantagii amintite mai sus, cari incontestabil au existat, cum este cursul urcat al acțiilor etc.

Aci este de observat, că între împrejurări normale se ia de bază la fixarea cursului efectelor, atât în teorie cât și în praxă — rentabilitatea. Celelalte împrejurări, precum referințele pieței de bani (etalonul), fluctuațiunea dividendelor, creșterea ori decreșterea rentabilității sunt factori, cari provoacă indirect fluctuațiunea cursurilor și după varietatea și fluctuația lor variază prețul. Acest sistem satisfăcând pe acționari, fiecare întreprindere nizuiește a plăti o dividendă cât se poate mai mare. Nizuința aceasta o promovează părerea greșită, dar durere foarte răspândită, că la statorirea valorii acțiilor, se ia în considerare dividendă anulului ultim, în urma căreia conducătorii întreprinderilor pe acții, se înțelege iau drept cinozură

pentru fixarea dividendei: cursul, dispoziția publicului și a bursei și voia de cumpărare a publicului, perzând adeseori din vedere cumpănirea altor împrejurări de importanță pentru societate. Iar aceasta dă naștere următoarelor simptoame periculoase: deșteaptă patima jocului în public, care țântește astfel numai la câștig de curs și absolut nu caută a-și plasa capitalurile în valori fixe; de altă parte seduc societățile de a-și „umflă” bilanțurile, pentru a scoate și a putea arăta câștig cât mai mare. În modul acesta ajung acolo, că în caz de conjuncturi ori alte întâmplări nefavorabile, critice pentru întreprindere, nu dispun de fonduri pentru dividende și alte fonduri. Iar aceasta este o greșală fatală, de care niște conducători cumiți, circumspecți și pricepători de afaceri nu este permis să se facă culpabili.

Este adevărat, că pe lângă un curs urcat, dacă societatea pentru sporirea capitalurilor sale proprii face o nouă emisiune de acții se servesc nu numai interesele acționarilor, ci și ale societății, intrucât sumele ce intră din cursul de emisiune mai urcat în fondul de rezervă contribuie la consolidarea societății. Dar aci este de observat, că aceasta se poate ajunge nu numai la sistemul acesta, ci și la sistemul, ce-l vom expune mai jos, și încă eventual în măsură mai mare.

Să cercetăm acum sistemul mai rațional.

Am recunoscut acționarilor dreptul de a pretinde pentru capitalurile plasate în întreprinderi pe acții o rentabilitate mai mare, decât cea în general uzitată. Se naște acum întrebarea unde este limita?

Răspunsul la întrebarea aceasta nicidecât nu este ușor și nici nu putem da un răspuns absolut sigur. Putem zice numai atât: că capitalul investit în acții nu poate pretinde o rentabilitate mai mare, decât o permite aceasta necesitatea consolidării societății respective și observarea principiului echității.

Pretenziunea acționarului incetează a fi justă, îndatăce colidează cu consolidarea materială a societății și cu echitatea.

Câștigul se datorește foarte adeseori, afară de activitatea rațională a conducătorilor, și unor împrejurări favorabile independente de societate, cari dacă se schimbă în nefavorabile, cauzează în loc de câștig, pagubă.

Este deci echitabil a cugeta în timpuri bune, în cei 7 ani buni și la aceea, că pot urma și 7 ani slabi. Prin dotarea corespunzătoare a rezervelor însă este dată posibilitatea, ca cei 7 ani slabi, dacă vin, să fie suportabili, ceea ce corăspunde atât intereselor societății și ai acționarilor, cât și interesului public.

De altă parte se știe de obște, că cel mai ieftin dintre capitalurile societății este fondul de rezervă, care servește un scop îndoit. Contribuie la întărirea societății și sporește așa numitul „capital propriu”. Iar celce a urmărit cu atențiune mișcarea institutelor de bani din ultimii ani, acela știe și vede, că nizuința lor este de a-și spori capitalurile proprii și a le aduce

in consonanță cu capitalurile străine încredințate administrației lor.

Prin sporirea rezervelor se potențează și veniturile societății și astfel se servesc în măsură mai mare interesele acționarilor, pentru că rezervele sunt capitaluri, după cari nu trebuie plătite nici un fel de interese, dividende etc., ci aduc numai folos, fără a de-trage ceva din el.

Din motivul acesta trebuie să recunoască fiecare om nepreocupat că sistemul schițat la locul prim este greșit. Drept recunoaștere a acestei împrejurări la multe societăți este fixat maximalul dividendei. Corectitatea teoriei dezvoltate o justifică și împrejurarea, că crearea și susținerea fondurilor de rezervă, nu mai puțin dotarea sistematică a aceloră (ceea ce este diferită) este impusă conducătorilor fiecărei societăți prin statute.

Nu este permis a perde din vedere o altă împrejurare foarte importantă și anume că institutul de bani administrează capitaluri străine, cari întrec adeseori de 20—25-ori suma capitalurilor proprii ale societății. Chemarea propriu zisă a institutului însă este, de a distribui capitalurile încredințate administrației lui între solicitanții de credit și partea preponderantă a surplusurilor încă rezultă din câștigul, ce-l realizează în urma acestei activități a lui. Zace deci în deosebitul interes al fiecărui institut de bani, ca să i-se încredințeze capitaluri străine cât mai mari, ceea ce se poate ajunge numai, dacă publicul are încredere în institut și și află la acesta garanția recerută.

Garanția aceasta o oferă, pe lângă bunul renume al institutului, în prima linie, mărimea corespunzătoare a fondurilor societare și de rezervă. Este foarte îndreptățită cererea creditorilor societății, ca aceasta să dispună de garanții proporționale cu capitalurile străine încredințate administrației ei. În epocă când societatea, în urma unor eventuale pierderi ori conjuncturi rele, lucră cu rezultat negativ, fondurile de rezervă constituie oarecum o garanție pentru creditorii și atât societatea, cât și acționarii și creditorii deopotrivă, pot aștepta în liniște venirea conjuncturilor mai favorabile, dacă s'au îngrijit de crearea rezervelor recerute.

Să cercetăm acum în ce măsură au corespuns institutele de bani din Ungaria acestor cerințe.

Conform datelor prelucrate cu finele anului 1903 totalitatea institutelor de bani din Ungaria au avut:

capital societar . . . K 654 5 mil.
iar rezerve „ 337 „

sau exprimat în procente, totalul rezervelor tuturor institutelor de bani din Ungaria a făcut $51\frac{1}{2}\%$ ale capitalului societar.

Separând datele institutelor de bani din capitală de cele din provincie, vedem că la finele anului 1903 au avut

Institutele din capitală	Institutele din provincie
	<i>milioane coroane.</i>
209,726	444,774 capital societar
70,539	266,461 fonduri de rez.

Exprimată în procente proporția dintre capital și rezerve a fost la institutele din capitală $33\cdot63\%$ și la cele din provincie $59\cdot90\%$.

Diferința în plus în favorul institutelor de bani din provincie este bătătoare la ochi, dar este ușor explicabilă și provine de acolo că cele mai multe sunt mult mai vechi și operează între alte referințe și împrejurări, decât institutele din capitală, cari au început a se desvoltă de prin anii 1880.

Resumând rezultatele și amintind împrejurarea, că la institutele de bani austriace la finele anului 1903 capitalul societar a fost de K 820·9 milioane

și rezervele de „ 267·1 „

așadară proporția a fost numai de $32\cdot54\%$, față de $51\frac{1}{2}\%$ al institutelor din Ungaria. vedem, că în general la noi institutele de bani au urmat o politică de dividendă corectă și au dat atențiunea cuvenită fondurilor de rezervă. Aceasta stă însă numai în general, pentru că prin institutele mai bune se corege proporția nefavorabilă, provocată de politica de dividendă rea a celorlalte.

Și zău, dacă vom compară bilanțurile anuale cu rapoartele relative la distribuirea profiturilor curate, vom experia cu regret, că în foarte multe părți este rău înțeleasă destinațiunea profitului! Experiențele trecutului apropiat învață, că numai acea politică de dividendă este rațională, care ține cont de chemarea mai înaltă național-economică a institutelor de bani și nu face politică de dividendă în sensul adevărat al cuvântului; mai corect zis, nu distribuie întreg câștigul disponibil între acționari și funcționari, ci face și „politică de rezerve“, întrucât caută a întări societatea materialicește și a potența încrederea publicului față de institut.

Anul expirat, care cu toate invălmășelile politice interne nu poate fi privit din punctul de vedere al institutelor de bani drept un an sterp, ne-a învățat, că și între împrejurări nefavorabile se poate, nu numai vegeta, ci și trăi, ba amăsurat împrejurărilor chiar și progresa.

Ce privește calea de urmat pentru a progresa în viitor, nimeni nu va dubita, că institutele de credit din Ungaria împlinesc o datorie față de ele inele și față de dezvoltarea lor viitoare și nu mai puțin față de interesele național-economice ale patriei noastre, dacă vor continua de a urmări și de aci încolo o politică de dividendă rațională.

*

În legătură cu acestea să vedem, ce politică de dividendă au urmat până acum băncile noastre românești, cari, precum se știe, în marea lor majoritate sunt societăți pe acții, și prin urmare o politică favorabilă intereselor acționarilor lor ar fi oarecum firească.

Pentru a învederă aceasta ne vom folosi și noi de datele bilanțului general al totalității institutelor noastre de bani cu finele anului 1903, conform căruia:

capitalul societar vărsat s'a cifrat cu K 10.647,508.—
iar rezervele cu 4.162,406.—
sau exprimat în procente *fondurile de rezervă ale institu-*
telor de bani române au făcut 39.09% ale capitalului
societar.

La finele anului 1904 ni se prezintă următoarele cifre:

capital societar vărsat K 11.064,779.—

rezerve 4.337,637.—

deci proporția dintre capitalul societar și rezerve a fost de 39.20%, în creștere față de 1903 cu 0.11%.

Cifrele acestea dovedesc, că pe lângă ocrotirea intereselor acționarilor lor și sacrificarea unor sume destul de însemnate pentru scopuri filantropice culturale, institutele noastre de bani în totalitatea lor n'au pierdut până acum din vedere nici consolidarea lor internă, și au urmat o „politică de rezervă” sănătoasă, căutând a se întări pe calea aceasta și a potența și mai mult încrederea publicului în soliditatea lor.

Studii practice de bancă.

(Continuare.)

Orice schimbare relativ la realitățile ipotocate, întâmplă-se ea pe cale de vânzare și cumpărare, prin moștenire ori prin rectificare a cărților funduare, trebuie anunțată imediat la banca centrală pentru ca să se poată face dispozițiunile de lipsă. Astfel în caz când proprietatea trece la altul, noul proprietar, întrucât nu achită datoria, ci o ia asupra și, trebuie să dea o declarațiune că o preia în aceleași condițiuni. Dela aceasta se face abatere a) dacă schimbarea de proprietate se referă la teritor mic și neînsemnat, b) dacă obligațiunea a fost făcută în act de notar public și c) dacă noii proprietari sunt moștenitorii debitorului. De altcum preluarea datoriei se poate face și în contractul de vânzare și cumpărare, în care caz acesta este a se comunica băncii centrale.

Relativ la schimbările ce pot obveni prin rectificarea cărților funduare, amintim că banca centrală pretinde ca îndată ce se încep lucrările pentru noile cărți funduare în vreo comună din reionul vreunui institut cedent, acesta e dator a o înștiința imediat, comunicându-i numele și cărțile funduare ale celor interesați, pentru ca să poată controla lucrările de rectificare. Îndeosebi banca centrală cercetează dacă teritorul arătat în noile cărți funduare consună cu cel din vechile cărți și dacă pretenziunea e intabulată în locul în care a fost. Și în caz dacă ipototeca a suferit vreo schimbare în detrimentul băncii centrale, aceasta se îngrijește să se facă reclamările și excepțiunile de lipsă.

Se poate întâmpla ca un debitor să voiască să vândă vreo parte din realitățile ipotocate fără sarcină. În acest caz el trebuie să ceară desărcinarea acelei părți din realități. Și dacă secțiunea economică în ceea ce privește acoperirea recomandă cererea, atunci secțiunea juridică liberează un document de desărcinare parțială, cu a cărui taxă se debitează contul institutului cedent. Dacă, din contră, debitorul oferă în parte sau în total o altă ipototecă și dacă secțiunea economică constată că aceasta se poate primi, atunci secțiunea juridică pe lângă intabularea ipototecei celei nouă, dă un document de desărcinare cu care să se poată ex-

tabula realitățile, cari se intenționează a se desărcina. De sine se înțelege însă că intabularea nouă trebuie să fie în același rând în care a fost cea veche.

Se poate întâmpla ca debitorii în solidum ai unui împrumut, cer să se împartă datoria pe fiecare dintre ei în proporția în care sunt angajați. Dacă secțiunea economică a cercetat cauza și a recomandat-o direcțiunii care a primit-o, solidaritatea poate încetă prin aceea că împrumutul solidar se divide în mai multe împrumuturi de sine stătătoare. În asemenea cazuri institutul cedent e dator să pregătească toate actele pentru împrumuturile cele nouă, pe baza împărțirii ce s'a făcut. Obligația veche încetând, se șterge dreptul de ipototecă, iar pe baza nouălor obligațiuni se fac intabulări nouă, bine înțeles admițând că nu sunt intabulări ulterioare. Actele se trimit apoi băncii centrale pentru examinare și aprobare. După toate acestea împrumuturile se administrează separat. Cu speșele efective avute la asemenea împărțiri de împrumuturi se debitează institutul cedent.

Stingerea împrumuturilor poate urmă sau prin plătiri voluntare sau prin încasare judecătorească.

În cazul întâi, dacă în obligațiuni nu sunt dispozițiuni contrare — ca de ex. împrumutul să nu se poată replăti înainte de cinci ori zece ani — replătirea se poate întâmpla sau din partea debitorului sau din partea institutului cedent. Debitorul replătește de ex. pentru ca să-și achite datoria; institutul cedent pentru ca să reia din nou asupra și pretenziunea cedată. Dacă banca centrală e avizată că debitorul plătește, după ce debitează pe institutul cedent cu întreg restul de capital și celelalte accesorii, dă document de desărcinare sau cum se mai zice, chitanță de ștergere. Dar dacă institutul cedent rescumpără vreun împrumut ca să-l susțină mai departe pentru sine, adevărat când înceată numai afacerea de cesiune, iar dreptul de ipototecă voiește să și-l susțină și pe mai departe, atunci banca centrală îi dă recesiune. Recesiune se dă și pentru cazul când vreun împrumut e votat și cedat, dar nu se poate lichida din vreun motiv oarecare.

Nu e eschisă posibilitatea că un împrumut se replătește în scopul de a se converti în altul în condițiuni mai favorabile. În acest caz banca centrală nu ia premiu de despăgubire nici chiar dacă acesta a fost stipulat în obligație și cesiune. În legătură cu aceasta trebuie să amintim că în urma ordinului ministrului de justiție Nr. 947 din 5 Martie 1888, dat pe baza §-ului 76 din artic. de lege XXIX din 1886 în cazuri de convertiri de împrumuturi ipotocate — dacă mai sunt intabulări posterioare — dreptul de ipototecă pentru pretenziunea convertită se intabulează în locul și în rândul vechei sarcini convertite. De ex. dacă avem o pretenziune ipototecată în locul prim de K 10,000 și dacă după aceasta mai sunt încă 4 poziții ulterioare, atunci în caz de conversiune dreptul de ipototecă nu se va intabula în locul al 6-lea ci tot în locul întâi. De conversiune însă numai atunci poate fi vorba, când se dovedește că dobânda pentru noul împrumut e mai mică ca cea a împrumutului celui vechiu și că suma ce se ia împrumut nu e mai mare ca împrumutul original. Nu se conzideră ca conversiune un împrumut nou la care nu se face reducere în dobândă, ci numai în alte proviziuni și taxe permanente.

Dacă un institut cedent voiește să improcesueze rate restante ori un împrumut întreg, banca centrală îi dă plenipotență în acest scop. Banca centrală numai atunci improcesuează direct, când institutul cedent se

face culpabil de vreo neglijență sau abuz. In cazuri de improcesuări banca centrală pe lângă plenipotență extradă institutului cedent și celelalte acte de lipsă după ce i-a debitat contul cu restul împrumutului plus celelalte cheltuieli. Întâmplându-se ca debitorul în urma acestei proceduri să reguleze ratele restante e conștient să se storneze pozițiile și împrumutul să-și reia cursul de mai înainte, reînapiindu-se toate actele la banca centrală.

Banca centrală comunică cu institutul cedent toate deciziunile judecătorești, cu deosebire însă când în acestea este vorbă de termene, pertractări, licitații etc. Institutul cedent, la rândul său, face raport băncii centrale despre decursul proceselor, cu deosebire însă despre licitațiile și pertractările seriale ținute.

Dacă institutul cedent se invoiește cu cumpărătorul dela licitație ca împrumutul întreg ori o parte să rămână și pe mai departe intabulat pe realitățile cumpărate, banca centrală după primirea actului prin care cumpărătorul ia asupra-și sarcina împrumutului, pune la dispozițiunea institutului cedent o declarațiune prin care arată că e aplicată să lase și mai departe pretenziunea sa intabulată și că își dă invoirea să se socotească suma corespunzătoare a acestui împrumut în prețul cumpărării dela licitație. In cazul acesta împrumutul se socotește în prețul de cumpărare.

Nu putem încheia expunerile noastre cu privire la secțiunea juridică fără să amintim încă și despre unele chestiuni de importanță pentru afacerile de împrumuturi hipotecare și cedarea lor. Am amintit la locul său că intabularile cesiunilor, notarea naturii împrumuturilor, extrasele funduare etc. în chestiuni de cedări sunt libere de timbru și competențe. Când se iau împrumuturile originale însă aceste trebuiesc plătite. Astfel la competență după capitalul împrumutat se ia de bază scala a doua. Aceasta competență e a se plăti în timbre, ceea ce până la suma de K 16,000, adică până la timbre de K 50 trebuie să se și facă. Se poate însă și așa ca obligațiunea originală să se arete la oficiul central pentru dare și competențe din Budapesta (Budapesti m. kir. központi díj- és kiszabási hivatal) unde imediat se stabilește suma ce e de plătit, care numai decât se și poate plăti, ceea ce apoi se chitează pe obligația însăși. Obligația dealtceum se poate prezenta și altui oficiu de dare din țară în amintitul scop, dar acesta nu stabilește însuș suma de plătit, ci își însemnează numai datele de lipsă, pe cari le înaintează oficiului central. Acesta pe baza datelor primite stabilește suma corespunzătoare, pentru încasarea căreia eliberează un mandat de plată (fizetési meghagyás). Ca competență de intabulare se socotește după suma capitalului împrumutat și cea de asigurare (cauțiunea) 0.7%. Competența aceasta se poate achita în timbre, ceea ce până la timbre de K 56 trebuie să se și întâmple, cari apoi se lipsesc pe cererea de intabulare. Sau apoi se poate urmări procedura amintită mai sus cu oficiul central de dare și competențe, eventual se poate lua în acest scop în considerare mijlocirea vreunui alt oficiu de dare din țară. Dacă este vorba de vreo converziune, chestiunile de dare și competențe sunt mai complicate. La aceste partidele nu sunt îndreptățite să socotească și plătească singure competențele, deoarece stabilirea acestora trebuie la toată întâmplarea conștientă oficiului central de dare și competențe. Partidele trebuie să provadă obligațiunea cu timbre de o coroană per coală și să o înainteze sau la oficiul central de dare și competențe sau la vreun alt oficiu de dare din țară. In sensul art. de lege LXX din

1881, in cazuri de convertiri, pentru obligații și intabulari nu se plătește competențe după suma care nu trece peste aceea care de fapt mai sustă din datoria originală, presupunând bine înțeles dacă dobânda ce se plătește pentru datoria de nou convertită e mai mică ca dobânda ce s'a plătit după datoria cea veche și ca suma totală a dobânzilor și altor proviziuni, etc. ce se plătește nu e mai mare ca ceace s'a plătit mai înainte sub aceste titluri. Converziuni se pot face numai la institute de credit fonciar. la case de păstrare, cu un cuvânt la institutele de credit obligate la publicitate. In fine amintim, că de favoruri se bucură numai convertirea datoriilor hipotecare.

Am amintit în treacăt că banca centrală rescumpără și împrumuturi hipotecare pe edificii și zidiri din orașele mai mari. Pentru prețuirea acestora sunt norme speciale, cari se pot ușor afla. Aci amintim ca banca centrală cere ca edificiile să fie asigurate. Debitorul în obligațiunea sa ia în privința aceasta mai multe obligamente. Polița de asigurare are să se treacă pe banca centrală și are să se înainteze odată cu celelalte acte necesare pentru lichidarea împrumutului rescumpărat. Institutul cedent e dator să se îngrijească ca premiile de asigurare să se plătească regulat, căci neimplinindu-se obligamentele în această privință împrumutul se consideră de renunțat. In fine mai amintim de încheiere, că dacă împrumuturile s'au votat fără considerare la supraedificate, asigurarea acestora nu e condiție sine qua non.

Ioan I. Lăpădatu.

(Va urma).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 27 Aprilie 1906.

Precum am amintit în raportul nostru ultim participarea băncilor vieneze și budapestane la împrumutul cel mai nou rusesc a provocat în piața internă o scumpire simțitoare a banilor, care s'a mai potențat în săptămâna expirată și prin cererile mari ale bursei. De o apropiată reducere a etalonului oficial, între astfel de împrejurări, nu poate fi vorba și cătră Banca Austro-Ungară, ca cel mai ieftin isvor de bani, se ridică continuu mari pretenziuni. In Budapesta s'au discontat atât cambiile morilor, cât și cambiile de portofoliu dela $4\frac{1}{2}\%$ în sus, iar în Viena discontul privat variază între $4\frac{1}{4}\%$ — $4\frac{5}{16}\%$.

In Berlin discontul privat se menține neschimbat la $3\frac{2}{3}\%$, iar banii de zi cotează $2\frac{3}{4}\%$, în Londra discontul privat s'a urcat la $3\frac{1}{2}\%$, egal cu etalonul oficial.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară $4\frac{1}{2}\%$. Banca Națională a României 5% . Banca imperială Germană 5% . Banca Angliei $3\frac{1}{2}\%$ și Banca Francei 3% .

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Armonia”, institut de credit și de econ., soc. pe acții în Cincul-mare și-a ținut adunarea generală la 18 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Iacob Macaveiu, fiind notar dl Valer Popp, contabil, iar verificători ai procesului verbal d-nii Dionisie Stănuțu, învățător și Ioan Baștea, preot. Prezenți 17 acționari, reprezentând 98 acțiuni cu 98 voturi.

Profitul net de K 3677·71 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 2,810.—. Fondului de rezervă K 310·71. Scopuri filantropice-culturale K 84.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 205·60. Tantieme funcționarilor K 51·40. Marce de prezentă membrilor direcțiunii și com. de supr. K 200.—. Amortizare din speșele de fondare K 16.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a lăsat la dispoziția direcțiunii.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8.— de cupon și se plătește cu începere dela 18 Februarie 1906.

In direcțiune s'a ales d-nul Dionisie Stănuțu, nvătător.

„*Auraria*“, *cassă de economii, societate pe acțiuni în Abrud* și-a ținut adunarea generală la 15 Martie 1906, sub prezidiul dlui Romul Furdui, fiind notari dnii Petru Macaveiu și Dr. George David, iar verificători ai procesului verbal dnii Iosif Gomboș și Nicolae Lobontiu. Au fost prezenți 13 acționari, reprezentând 148 acțiuni cu 148 voturi.

Profitul net de K 19,340·11 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 9,000.—. Fondului de rezervă K 1,000.—. Scopuri filantropice-culturale K 2,206·70. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1,780·40. Tantieme funcționarilor și servitorului K 2,100.—. Fondului de penziune K 1,000.—. Fondului special de amortizare K 100.—. Fondului Alexandru Filip K 100.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Reuniunii femeilor române din Abrud K 500.—. Casinei române K 200.—. Pentru pomul de Crăciun al Reuniunii fem. rom. K 100.—. $\frac{1}{2}$ % cuota pentru delegațiunea Băncilor K 96·70. Pentru fondul cultural al băncilor K 30.—. Reuniunii fem. din Abrud, fond de clădire K 1,000.—. Reuniunii fem. rom. din Bucium-Șasa K 60.—. Fondului protopresbiteral din tractul Cămpeni K 100.—. Fondului protopresbiteral din tractul Abrud K 70.—. La dispozițiunea direcțiunii K 50.—.

Dividenda s'a fixat cu 15% = K 15.— de cupon și se plătește imediat după adunarea generală.

In direcțiune s'au reales d-nii George Ivașcu și Candin David.

In comitetul de supraveghiere s'au ales ca membri ordinari d-nii Dr. Vasilie Fodor, Nicolae David și Nicolae Lobontiu, iar ca membri suplenți domnii Iosif Gomboș și George David.

„*Cassa de păstrare*“, *societate pe acțiuni în Sasca-montană*. Acest institut și-a ținut adunarea generală la 18 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Dr. Alexandru Coca, fiind notar dl Emanuel Barabaș, iar verificători ai procesului verbal dnii George I. Sporea și Ion Lazaroi; au fost prezenți 21 acționari, reprezentând 613 acțiuni cu 462 voturi.

Profitul net de K 22,657·78 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 12,000.—. Fondul de rezervă K 8,031·98. Scopuri filantropice-culturale K 1,150.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 1,106·86. Tantieme funcționarilor K 368·94.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Internatului preparandial Caransebeș K 50.—. Masa studenților academici Cluj K 10.—. Societății „România-Jună“ K 10.—. Masa studenților, Năsăud K 10.—. Masa studenților, Brașov, K 20.—. Fondului pentru edificarea unei școli confesionale gr. or. din Sasca-montană K 500.—.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8.— de cupon și se plătește cu începere dela 1 Martie 1906.

„*Ciacovana*“, *institut de credit și economii soc. pe acțiuni în Ciacova*. Acest institut și-a ținut adunarea generală la 26 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Ioan Pinciu, președintele institutului, fiind notar dl Nicolae Moldovan, iar verificători ai procesului verbal dnii George Muntean și Petru Spariosu. Prezenți 25 acționari, reprezentând 584 acțiuni cu 584 voturi.

Profitul net de K 7430·79 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 3,318·34. Fondului de rezervă K 2,817·05. Scopuri filantropice-culturale K 136·35. Tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 699·05. Remunerațiunii K 460.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Înființândei episcopii gr. or. rom., Timișoara, K 100.—. La dispozițiunea direcțiunii K 36·35.

Dividenda s'a fixat cu 5% după capitalul de acțiuni solvit, nefiind încă acțiunile pe deplin plătite.

In comitetul de supraveghiere s'a ales dl Tullius Seiman.

„*Doina*“, *institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Cămpeni*. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 13 Martie 1906 sub prezidiul dlui Romul Furdui, fiind notari domnii Dr. Basiliu Preda și Dr. Zosim Chirtop, iar verificători ai procesului verbal d-nii Vasile Chirtop și George M. Corcheș. Au fost prezenți 12 acționari, reprezentând 305 acțiuni cu 305 voturi.

Profitul net de K 17,806·47 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 6,000.—. Scopuri filantropice-culturale K 1,331·20. Tantieme direcțiunii comitetului de supraveghiere K 1,846·86. Tantieme oficialilor K 284·21. Fondului special de rezervă K 5,300.—. Fondului de penziuni K 1,541·20. Adaus la salare și remunerații K 1,500.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Fondului protopresbiteral gr.-or. din Cămpeni K 281·20. Bisericii gr.-or. din Cămpeni pentru lipsele școlare K 450.—. Bisericii gr.-or. din Lăzești pentru lipsele școlare K 60.—. Bisericii gr.-or. din Certege pentru lipsele școlare K 50.—. Reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur K 100.—. Mesei studenților români din Cluj K 100.—. Mesei studenților români din Brașov K 100.—. Mesei studenților români din Brad K 100.—. Mesei studenților români din Blaj K 50.—. Despărțământului Abrud-Cămpeni al „Asociațiunii“ pentru biblioteca poporală K 40.—.

Dividenda s'a fixat cu 10% = K 10.— de cupon și se plătește cu începere dela 1 Maiu 1906.

In comitetul de supraveghiere s'au ales domnii Demetriu Goia, Iosif Gomboș, Ioan Todea, George M. Corcheș și Nicolau Cothișel.

„*Poporul*“, *institut de credit și economii soc. pe acțiuni în Lugoj* și-a ținut adunarea generală la 26 Februarie 1906 sub prezidiul dlui Ioan Boroș, fiind notar dl Romul Dimboiu, iar verificători ai procesului verbal dnii Dr. Daniil Fireza, Liviu Bitea, Matei Binda. Prezenți au fost 22 acționari, reprezentând 438 acțiuni cu 237 voturi.

Profitul net de K 26,412·15 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 11,337·41. Fondului de rezervă K 10,574·49. Tantieme direcțiunii și co-

mitetului de supraveghiere K 1,632.88. Tantieme directorului eze cutiv K 612.38. Tantieme funcționarilor K 816.50. Marce de prezență K 1,150.—. La dispoziția dir. eze cutiv K 288.49.

Dividenda s'a fixat cu 6% = K 6.— de cupon și se plătește imediat după adunarea generală.

„Porumbăceana“, cassă de economii, societate pe acții în Forumbacul-inferior și-a ținut adunarea generală la 11 Martie 1906 sub prezidiul dlui Ioan Marinescu, fiind notar dl Dimitrie Mandeal, iar verificatori ai procesului verbal d-nii Ioan Stochiția și Antone Pastea. Au fost prezenți 30 acționari, reprezentând 186 acțiuni, cu 186 voturi.

Profitul net de K 8,783.43 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 3,200.—. Fondului de rezervă K 3,719.17. Scopuri filantropice-culturale K 150.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 542.67. Tant. funcționarilor K 135.67. Fondului de binefaceri K 67.84. Taxa anuală de membru 1/2% la Deleat. băncilor române K 43.92. Remunerație funcționarilor și prezidentului direcțiunii K 520.—. Remunerație direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 280.—. La dispoziția direct. K 124.16.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Masa studenților din Brașov K 25.—. Masa academică Cluj K 20.—. Școalei române din Porumbacul-inferior K 20.—. Pentru edificândul spital din Făgăraș K 10.—. Bisericei gr.-cat. din Scoreiu K 15.—. Bisericei gr.-cat. din Porumbacul-nou K 20.—. Locuitorilor păgubiți prin foc din Porumbacul-inferior K 30.—. Ajutor pentru văduva Mărinca Silca K 5.—. Ajutor pentru mizera Paraschiva Orlățan K 5.—.

Dividenda s'a fixat cu 8% = K 8.— de cupon și se plătește imediat după adunarea generală.

Dividenda băncilor noastre pe anul 1905.

	Dividenda de cupon		Scadența	
	%	K f		
„Albina“	14	28—	24 Martie	1906.
„Ardeleana“	10	10—	8 Martie	„
„Arieșana“	7	7—	15 Maiu	„
„Armonia“	8	8—	18 Februarie	„
„Auraria“	15	30—	15 Martie	„
„Aurora“	11	11—	18 „	„
„Bihoreana“	6	12—	22 Februarie	„
„Bănățana“	6	3—	28 Ianuarie	„
„Banca Poporală“	10	10—	22 Ianuarie	„
„Bistrițana“	10	20—	12 Martie	„
„Bocșana“	6	6—	26 Februarie	„
„Brădetul“	10	5—	22 Martie	„
„Buciumana“	5	2.50	?	„
„Buna“	5	—	24 Februarie	„
„Cassa de păstrare“ Săliște	19	38—	11 Martie	„
„Cassa de păstr.“ Mercurea	7	7—	25 „	„
„Chiorana“	6	6—	17 „	„
„Concordia“, Uzdin	8	8—	23 Februarie	„
„Cordiana“	9	9—	18 „	„
„Coroana“, Bistrița	5	10—	1 Aprilie	„
„Coroana“, Timișoara	5	2.50	8 Februarie	„
„Corvineana“	12	12—	12 „	„
„Crișana	12	12—	4 Martie	„
„Dacia“	6	6—	1 Maiu	„
„Detunata“	8	4—	1 Februarie	„
„Doina“	10	10—	1 Maiu	„
„Dunăreana“	5	5—	26 Februarie	„
„Economia“, Cohalm	6	6—	27 „	„

	Dividenda de cupon		Scadența	
	%	K f		
„Economul“	8	8—	24 Martie	1906
„Făgetana“	6	12—	1 Martie	„
„Fortuna“	9	4.50	1 Maiu	„
„Furnica“	7	28—	20 Martie	„
„Grănițerul“	9	9—	17 Februarie	„
„Hațiegana“	8	8—	10 Martie	„
„Hondoleana“	9	2.70	19 „	„
„Hunedoura“	10	10—	7 „	„
„Jiana“	5	2.50	1 „	„
„Iulia“	12	12—	7 „	„
„Lipovana“	9	18—	22 Februarie	„
„Luceafărul“	7	7—	22 „	„
„Lugoșiana“	8	16—	15 Martie	„
„Mercur“	8	16—	25 Februarie	„
„Mielul“	10	10—	15 „	„
„Murășana“	8	8—	1 Aprilie	„
„Murășianul“	7	14—	20 Martie	„
„Nădlăcana“	6	6—	20 „	„
„Nera“	8	8—	5 Februarie	„
„Orăviceana“	8	8—	2 Martie	„
„Parsimonia“	7	7—	8 „	„
„Patria“	15	30—	19 Februarie	„
„Plugariul“	8	8—	22 „	„
„Poporul“	6	6—	26 „	„
„Porumbăceana“	8	8—	11 Martie	„
„Racoșana“	8	8—	10 Martie	„
„Riureana“	8	8—	1 „	„
„Sătmăreana“	6	12—	15 Februarie	„
„Schinteia“	10	5—	1 Iulie	„
„Sălăgeana“	6	6—	24 Februarie	„
„Schinteia“	10	5—	1 Iulie	„
„Sebeșana“	11	11—	6 Martie	„
„Sebeșana“, Caransebeș	6	12—	28 Februarie	„
„Sentinela“	8	8—	25 „	„
„Severineana“	5	2.50	?	„
„Silvania“	9	9—	20 „	„
„Șoimușana“	7	3.50	23 „	„
„Someșana“	8	16—	1 Martie	„
„Șteaua“	8	8—	1 Maiu	„
„Târnavăna“	5	după rat. plăt.	18 Martie	„
„Tibleşana“	8	4—	5 Februarie	„
„Timișana“	6	12—	15 „	„
„Ulpiana“	6	3—	1 Maiu	„
„Unirea“	10	10—	15 Martie	„
„Victoria“	9	18—	25 Februarie	„
„Vlădeasa“	6	6—	18 Martie	„
„Voileana“	5	5—	18 „	„
„Zărândeana“	10	10—	11 Februarie	„
„Zlăgăneana“	6	3—	3 Martie	„

SUMAR.

Politica de dividendă și fondurile de rezervă. — Studii practice de bancă. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Armonia“, „Auraria“, „Cassa de păstrare“, „Sasca-montană“, „Ciacovana“, „Doina“, „Poporul“, „Porumbăceana“, Dividenda băncilor noastre pe anul 1905.

Bursa de București.

Cursul din 25 Aprilie 1906.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	—
„ „ 1892 5%	„	—
„ „ 274 mil. 4%	„	94 1/2
„ „ 1898 4%	„	94
Fonciare rurale 5%	„	102 1/2
„ „ 4%	„	94 1/4
Seris. fonc. urb. Bucuresci 5%	„	99 1/4
„ „ Iași	„	95 1/4

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 23 Aprilie 1906.

VALORI		Viena vinde	Bpesta vinde
Datoria publică comună.			
4	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov.,	99-65	100-10
4-2	„ arg. Febr. Aug.	99-50	101-20
5	Losuri din 1860 à fl. 500— „ 20% dare	160-40	161-50
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	200—	201—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „	287—	289—
Datoria publică austriacă.			
1	Renta austr. aur., scut. de dare	118-10	118-50
4	„ „ Cor.	99-80	100-20
3 ¹ / ₂	„ „ de invest.	90-80	—
Datoria publică ungară.			
4	Renta ung. aur, scut. de dare	114-45	114-50
4	„ „ Cor.	95-90	96-25
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „ „	86-70	87-25
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „ „	217—	217-50
—	„ p. regul. Tisei sc. de dare	161—	162-50
4 ¹ / ₂	Oblig. de regalii croat-slav. „ „ „	102-25	103—
3	Impr. p. regul. Porților de fier „ „ „	79-75	79-25
4	Oblig. rurale croato-slavone „ „ „	98-75	99—
4	„ ungară	97-10	97-60
Alte datorii publice.			
5	Los. p. regulara Dunării, à 100 fl.	269—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	97-75	98-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	103-55	—
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ Budapesta	95-85	93—
2	„ „ „ „ „ sêrbesti à 100 fr.	109-50	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. ture. à 400 fr.	153-50	—
—	Impr. bulgar 1889	120-40	121—
Scrisuri fonciare și a. a.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-05	—
3	„ „ „ „ „ cu premii, 1880	303-50	—
4	Banca austro-ungară 50 ani	101-35	100-70
4	„ „ „ 50 ani	—	101-35
4 ¹ / ₂	Banca comer. ung. Pesta	100-50	101—
4	„ „ „ „ „	98-75	98-75
4 ¹ / ₂	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	106-60	107—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 ¹ / ₂ ani	100—	101—
4	„ „ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	98—	98—
4	Inst. de credit fonciar ungar	99-50	98-65
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „	98-40	89-75
4 ¹ / ₂	Banca ipotecară ungară	100-90	101—
4	„ „ „ „ „	100-60	98-50
4	„ „ „ „ „ cu premii	272-50	135—
4 ⁰ / ₁₀	Cassa de păstrare regn. Pesta 50 ani	—	98-50
5	„ Albina“, Sibiu	—	101-50
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	101-50
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ Brașov	—	103-50
5	„ „ „ „ „	—	102—
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101—
4	„ „ „ „ „ VII.	—	98-50
Lozuri.			
	Basilica, à fl. 5—	26—	26-50
	Credit, à fl. 100—	481—	480—
	Clary, à fl. 40— v. c.	154—	—
	Buda, à fl. 40—	174—	174—
	Pálffy, à fl. 40—	179—	180—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	52-50	53-50
	„ „ ungară, à fl. 5—	33-25	34—
	Rudolf, à fl. 10—	63—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	215—	—
	Salzburg, à fl. 20—	76—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	532—	532—
	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	11—
	„Jó sziv“, à K. 4—	—	12—
Valute.			
	Galbini austr. sau ung	11-38	11-43
	„ c. reg.	11-36	11-33
	Napoleon'd'or (20 frei sau 8 fl. aur)	19-17	19-17
	20 Marce germ. aur	23-54	23-53
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-54
	Bilete germ. 100 M.	117-55	117-55
	„ franc. 100 Fr.	—	95-97
	„ ital. 100 Lire	95-95	96-05
	Ruble, bilete, 100	253-70	—
	Lei românești, 100	—	95-35

Prețul per bucată.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 23 Aprilie 1906.

Grâu de Bănat,	per 100 kg. vinde . . .	16-30—17-15
„ „ Tisa,	„ „ „ „ . . .	16-25—17-60
„ „ Pesta,	„ „ „ „ . . .	15-70—17-30
„ „ Alba-reg,	„ „ „ „ . . .	16-50—17-30
„ „ Bacica,	„ „ „ „ . . .	15-85—17-05
Secară,	„ „ „ „ . . .	13-40—13-65
Orz,	„ „ „ „ . . .	14-40—15-20
Ovês,	„ „ „ „ . . .	15-90—16-50
Porumb	„ „ „ „ . . .	13-40—13-50
Răpita,	„ „ „ „ . . .	— — —
Slănină de porc B.-Pesta	„ „ „ „ . . .	141—
Untură (clisă)	„ „ „ „ . . .	121—124—

Medalia de aur dela Expoziția științifică din București, 1903.

Enciclopedia Romana
 publicată din temăstabilirea și din concepția
ASOCIAȚIUNII
 pentru
 dezvoltarea științei și cultura poporului român
Dr. C. Diaconovich.
 Cu ilustrații frumoase
 și hărtie.

3160 pag. 8^a mare — 37.622 articole.

3 tomuri
legate luxos
R 80.—

33 fasc.
broșurate
R 70.—

Editura și tiparul
1904
W. Krafft, Sibiu.

Se comandă la
Biroul „Asociațiiunii“ Sibiu, str. Morii Nr. 6.